

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
วันอังคารที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

โดย สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันอังคารที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๔๕ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยมี พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง และนายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

ก่อนเปิดการประชุม นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ได้อนุญาต ให้สมาชิกวุฒิสภาปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใด ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๘ จำนวน ๑๐ คน เป็นเวลาพอสมควร

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุม ตามระเบียบวาระ สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม **จำนวน ๑ เรื่อง**

เรื่องที่ไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

- แจ้งเหตุขัดข้องที่ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดสดการประชุมวุฒิสภาทางสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาได้ ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๓ เนื่องจากมีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีการถ่ายทอดสดการประชุมผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งมีช่องสัญญาณเพียงช่องเดียว แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีการถ่ายทอดสดการประชุมวุฒิสภาผ่านช่องทาง Facebook ของวุฒิสภา โทรทัศน์วงจรปิด (ระบบ Internet Protocol Television : IPTV) ของวุฒิสภา และ YouTube Live การประชุมวุฒิสภา ช่อง Senate Channel นอกจากนี้ยังปล่อยสัญญาณเสียงการประชุมถ่ายทอดผ่านทางระบบเสียงตามสายของวุฒิสภาด้วย

ที่ประชุมรับทราบ

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

(๒) รับรองรายงานการประชุม

(ไม่มี)

(๓) กระทู้ถาม

(ไม่มี)

เรื่องด่วน

จำนวน ๒ เรื่อง

๑. รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ครั้งที่ ๑๗ (เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๕) พร้อมรายงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณาของที่ประชุมวุฒิสภา รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอนุชานาคาศัย) ผู้แทนกรรมการปฏิรูปประเทศ ผู้แทนจากสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) เข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอและชี้แจงรายงาน โดยรองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นายวิโรจน์ นรารักษ์) เป็นผู้นำเสนอรายงานต่อที่ประชุม

คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ) โดยรองประธานคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ (พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ) ได้แถลงรายงานของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ สรุปได้ว่า รายงานสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ฯ ฉบับนี้ เป็นรายงานฉบับที่ ๑๙ ของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) ซึ่งจากผลการติดตามการดำเนินการประเด็นปฏิรูป/กิจกรรมปฏิรูป/โครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิม และฉบับปรับปรุงในภาพรวม ในห้วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๕ พบว่า โครงการที่ได้ติดตามอยู่เดิมและโครงการ/กิจกรรมตาม Big Rock รวมทั้งหมด ๔๕๓ โครงการ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน ๘๓ โครงการ มีความคืบหน้าตามแผน จำนวน ๒๗๕ โครงการ ดำเนินการล่าช้า จำนวน ๙๑ โครงการ และเปลี่ยนวิธีดำเนินการ จำนวน ๔ โครงการ โดยมีผลการประเมินโอกาสต่อการบรรลุเป้าหมายส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการปฏิรูปประเทศด้านที่ดำเนินการแล้วเสร็จมากที่สุด คือ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านที่มีความคืบหน้าตามแผนทุกโครงการ คือ ด้านสาธารณสุข และด้านการศึกษา ในส่วนของการอุดมศึกษา ส่วนด้านที่ดำเนินการล่าช้ากว่ากำหนดมากที่สุด ได้แก่ ด้านกฎหมาย

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

และด้านเศรษฐกิจ สำหรับผลการติดตามความก้าวหน้าการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายในภาพรวม จากการติดตามกฎหมายทั้งสิ้น จำนวน ๗๑ ฉบับ พบว่า มีกฎหมายที่ประกาศให้มีผลบังคับใช้แล้ว จำนวน ๑๖ ฉบับ อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๕๕ ฉบับ ซึ่งในจำนวนนี้เป็นกฎหมายที่ดำเนินการล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในแผนและไม่มีควมคืบหน้า จำนวน ๔๘ ฉบับ และล่าช้าแต่ยังมีความคืบหน้าในการดำเนินการบ้าง จำนวน ๓ ฉบับ นอกจากนี้ การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศในภาพรวม ผ่านกระบวนการด้านงบประมาณ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปประเทศบางด้านแสดงผลเฉพาะในเชิงปริมาณ ส่วนโครงการที่เสนอและไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือได้รับงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ อาจมีสาเหตุมาจากการขาดการจัดลำดับความสำคัญตามความเร่งด่วน ขาดความพร้อม หรือการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในด้านงบประมาณ อีกทั้งการดำเนินการยังขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน

คณะกรรมการธิการ ตสร. จึงมีข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศรวม ๘ ประการ ได้แก่ (๑) หน่วยงานเจ้าภาพหลักและหน่วยงานสนับสนุน ควรวิเคราะห์หาสาเหตุการดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรมที่มีความล่าช้า และติดตาม เร่งรัดการดำเนินการอย่างใกล้ชิด โดยให้สำนักงาน ป.ย.ป. เป็นเจ้าภาพหลักในการกำหนดแนวทาง/วิธีการที่เหมาะสมหรือมาตรการเฉพาะ (๒) เร่งรัดและผลักดันการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ที่ผลการดำเนินการมีความคืบหน้าตามแผนงาน จำนวน ๒๗๕ โครงการ ให้แล้วเสร็จตามกรอบเวลาที่กำหนด (๓) หน่วยงานของรัฐควรนำประเด็นการปฏิรูปประเทศไปดำเนินการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกของแผนระดับที่ ๒ แผนระดับที่ ๓ และการดำเนินงานของหน่วยงาน (๔) ในเดือนมีนาคม ๒๕๖๖ ซึ่งครบวาระของสภาผู้แทนราษฎร และจะเข้าสู่กระบวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ซึ่งรัฐสภาจะไม่สามารถพิจารณาร่างกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศได้ ดังนั้น สศช. และสำนักงาน ป.ย.ป. ควรให้ความสำคัญและเร่งรัดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำร่างกฎหมาย ซึ่งยังคงค้างอยู่ในขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อจะสามารถนำเสนอต่อรัฐบาลชุดใหม่ได้ทันที (๕) ควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ (๖) ควรให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน ที่จะต้องไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) (๗) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สามารถใช้บังคับได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือจัดทำกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารสาธารณะ รวมถึงกฎหมายป้องกันการปิดปาก (Anti-SLAPP Law) ให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว และ (๘) ในห้วงเวลาก่อนที่จะ

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป สถาบันพระปกเกล้าควรเร่งให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเน้นย้ำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตลอดจนมีส่วนร่วมตรวจสอบการเลือกตั้ง อันจะทำให้ได้นักการเมืองที่มีคุณภาพ ไม่ทุจริต หรือกระทำผิดกฎหมาย เข้ามาเป็นผู้แทนประชาชนทำหน้าที่ในรัฐสภา

ต่อมา ผู้แทนคณะกรรมการสิทธิการสามัญประจำวุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภา ได้อภิปรายให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการตามรายงาน โดยจำแนกตามแผนการปฏิรูปประเทศสรุปได้ ดังนี้

ด้านการเมือง

ประเด็นเสนอแนะการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ (๑) ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๘ และมาตรา ๒๕๘ (๑) ของรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งจัดทำเอกสารหรือตำราประกอบ อีกทั้งควรมีเจ้าภาพหรือผู้รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีวิธีการเข้าสู่องค์ความรู้ได้โดยสะดวก (๒) สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๘ (๑) ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำ (๓) พรรคการเมืองหรือนักการเมืองจะต้องมีความรับผิดชอบในการประกาศนโยบาย กิจกรรมทางการเมืองของนักการเมืองจะต้องเปิดเผยและตรวจสอบได้ มีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบ ความคุ้มค่าและความเสี่ยง เพื่อให้นโยบายดังกล่าวสามารถนำมาใช้ได้จริงและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง (๔) ผู้เกี่ยวข้องในการเลือกตั้งต้องดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างสุจริตยุติธรรม มีการตรวจสอบความได้เปรียบเสียเปรียบ และดำเนินการกับการทุจริตอย่างเข้มงวดจริงจังเพื่อไม่ให้เกิดการซื้อสิทธิขายเสียง ทั้งนี้ หากจะให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงโดยชอบก็ควรยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกัน ซึ่งกรณีดังกล่าวควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของสภาผู้แทนราษฎรไว้เพียง ๒ ปีเท่านั้น (๕) สร้างความสามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญ โดยเริ่มจากการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนของนักการเมืองต่อประชาชนอย่างถูกต้องเหมาะสม ปราศจากซึ่งการครอบงำทางการเมืองใด ๆ (๖) สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง มีการบูรณาการหรือ MOU ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ทั้งด้านการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้สมัครรับเลือกตั้ง การพัฒนาการเมืองการปกครอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การตรวจสอบการเลือกตั้งและการโฆษณาหาเสียงของพรรคการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตเที่ยงธรรม

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

การสร้างจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี และอื่น ๆ ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วย
ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๖๐ และ (๗) ผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัติการเสริมสร้าง
วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พ.ศ. ....
และร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ....
ให้มีผลใช้บังคับได้โดยเร็ว

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

ประเด็นเสนอแนะการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินที่สำคัญ
มีรายละเอียด ดังนี้ (๑) กิจกรรมการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานและการบริการ
ภาครัฐไปสู่ดิจิทัล ควรเร่งรัดออกแนวทางปฏิบัติในการกำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยง
และใช้ข้อมูลร่วมกัน ควรพัฒนาแอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” ให้เป็นแพลตฟอร์มหลักของประเทศ
และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน และควรพัฒนามาตรการป้องกันและลดความเสี่ยง
จากภัยคุกคามทางไซเบอร์ให้มีประสิทธิภาพ (๒) กิจกรรมการจัดโครงสร้างองค์กร และระบบงานภาครัฐ
ให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ การถ่ายโอนภารกิจต้องไม่เพิ่มภาระให้
ประชาชนและหน่วยงานที่ถ่ายโอนจะยังคงอยู่หรือปรับยุบตามความเหมาะสม และควรกำหนดกรอบ
ทิศทางของโครงการ Future Government ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ ทั้งในเชิงนโยบายของภาครัฐ
และนำร่องในรูปแบบของ Sand Box ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และมีการถอดบทเรียน (๓) กิจกรรม
การปรับเปลี่ยนการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสู่ระบบเปิดเพื่อให้ได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนเก่ง คนดี
และมีความสามารถอย่างคล่องตัวตามหลักคุณธรรม ควรเร่งรัดในการเพิ่มทักษะด้านดิจิทัลให้บุคลากร
ภาครัฐ (Digital Literacy) ให้มีความคล่องตัวทางดิจิทัล (Digital Agility) ในการให้บริการประชาชน
มีการถอดบทเรียนและหลักเกณฑ์ข้าราชการไปปฏิบัติงานที่หน่วยงานอื่น (Secondment)
และการบรรจุบุคคลที่มีความชำนาญสูงจากนอกระบบราชการเข้าสู่ระบบราชการ (Lateral Entry)
และควรกำหนดคุณสมบัติด้านดิจิทัลในการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการ (๔) กิจกรรม
การสร้างความเข้มแข็งในการบริหารราชการในระดับพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเร่ง
ทำความเข้าใจและรวบรวมปัญหาจากหน่วยงานระดับจังหวัดในการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกา
ด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามเจตนารมณ์
ของการออกกฎหมาย และเร่งรัดการดำเนินการตาม MOU ๗ หน่วยงาน (One Stop Service)
และ (๕) กิจกรรมการจัดอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เกิด
ความรวดเร็ว คุ่มค่า โปร่งใส ปราศจากการทุจริต ควรเร่งรัดการดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ
ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP)
ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว ควรเร่งออกกฎระเบียบเพื่อแก้ปัญหาอุทธรณ์และแก้ไขพระราชบัญญัติ
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว และควรพิจารณาคัดเลือก

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

โครงการจัดซื้อจัดจ้างให้ครอบคลุมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต กำหนด (Integrity pact)

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กล่าวคือ รัฐบาลควรเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและคะแนนหรือดัชนีการรับรู้การทุจริตปัญหาคอร์รัปชันของประเทศ (Corruption Perception Index: CPI) ตามที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติประกาศให้ มีระดับที่ดีขึ้น ทั้งนี้ นับตั้งแต่เข้าสู่ระบบการประเมิน CPI มาแล้วกว่า ๒๘ ปี ประเทศไทยได้คะแนนสูงสุดเพียง ๓๘ คะแนน ซึ่งเห็นได้ว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่อาจปฏิบัติได้จริง อีกทั้งการนำการประเมินคุณธรรมความโปร่งใสภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ขึ้นมาเป็นตัวชี้วัดระดับประเด็นคู่กับ CPI ยังคงไม่มีความชัดเจนว่าจะช่วยให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการปราบปรามการทุจริตดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ ควรลดอุปสรรคและพัฒนาการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐที่เอื้อต่อการค้าการลงทุน การเปิดเผยข้อมูลตามหลักสากลเพื่อการเฝ้าระวังและลดโอกาสการทุจริต สร้างการรับรู้เชิงรุกเชื่อมโยงถึง Partner Institute ที่จัดส่งข้อมูลให้กับแหล่งการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต การป้องกันการคอร์รัปชันในระบบราชการไทย วางระบบการขับเคลื่อน “แผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI” โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนการต่อต้านการทุจริตในประเทศไทยด้วยการพัฒนา จัดระบบ และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริต สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง คู่คุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส ออกกฎหมายที่คุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบของการทุจริตต่อสังคมและเศรษฐกิจผ่านการรณรงค์ การให้การศึกษาแก่สาธารณะ การรายงานข่าวของสื่อ และการเข้าถึงชุมชน เพิ่มความโปร่งใสเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อสู้กับการทุจริต รัฐบาลควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าการเปิดเผยข้อมูลที่ดำเนินการอยู่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ใช้การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ หน่วยงานกำกับดูแลเป็นอิสระสามารถติดตามกิจกรรมของรัฐบาลและสอบสวนข้อกล่าวหาเรื่องการทุจริตได้ ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์อย่างจริงจังให้ได้ผลลัพธ์พฤติกรรมของเยาวชนและประชาชนที่ซื่อสัตย์ สุจริต และมีการตัดเส้นทางการคอร์รัปชันทางการเมือง ตลอดจนกำหนดมาตรการต่อต้านการทุจริตภายในองค์กรเพื่อป้องกันการทุจริตและส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมของพนักงานเจ้าหน้าที่

ด้านกฎหมาย

ประเด็นเสนอแนะการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การจัดให้มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน เห็นว่าการดำเนินการมุ่งเน้นการแก้ไขเป็นหลัก ไม่ปรากฏกลไกในการยกเลิกกฎหมายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมตามที่มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติไว้แต่อย่างใด (๒) การจัดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อให้มี

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

การพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัย เพื่อลดผลกระทบ ต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยโทษปรับเป็นพินัย พ.ศ. .... พบว่า มาตรการหรือวิธีการลงโทษมีความแตกต่างจากมาตรการในทางอาญา ตลอดจนมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กว่า ๒๐๔ ฉบับ ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งกำหนดแนวปฏิบัติอันเกี่ยวกับโทษปรับเป็นพินัยให้ ชัดเจน และสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมายดังกล่าว เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างถูกต้องและอำนวยประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

(๓) การจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน เห็นว่า ไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินการเท่าที่ควร แม้ว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทำประมวล กฎหมายและกฎเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ. .... จะยังไม่มีผลใช้บังคับ แต่หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการล่วงหน้าในการรวบรวมกฎหมายของตนผ่านระบบสารสนเทศหรือระบบกลาง ทางกฎหมายได้ ทั้งนี้ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่ายและยังเป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้บังคับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในอนาคต (๔) การปฏิรูประบบ การเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ (ค) (๒) พบว่า ไม่ปรากฏผลการดำเนินการในรายงานที่เสนอ จึงขอสอบถามว่า ประเด็นดังกล่าวได้ดำเนินการ ไปแค่ไหน เพียงใด และจะแล้วเสร็จเมื่อใด (๕) การพัฒนาระบบกลางและฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐ ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ยังไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลทางกฎหมายไปสู่ประชาชน และไม่ปรากฏแผนงานการพัฒนา ระบบกฎหมายกลางว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อใด จึงขอให้เร่งดำเนินการในเรื่องนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและรวดเร็ว และ (๖) การรับฟังความคิดเห็นด้านกฎหมายที่มีผลสัมฤทธิ์ เป็นรูปธรรมในเชิงประจักษ์ ซึ่งปรากฏในรายงานหน้า ๓ พบว่า ที่ผ่านมากการรับฟังความคิดเห็นเป็นไป ในรูปแบบของการจัดสัมมนา ซึ่งมีประชาชนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงได้ กรณีเช่นว่านี้จึงไม่ ถือเป็นการรับฟังความคิดเห็นที่มีผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมในเชิงประจักษ์ จึงควรมีการเผยแพร่ข้อมูล ทางกฎหมายให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการใด ๆ ได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ด้านกระบวนการยุติธรรม

ประเด็นเสนอแนะการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การให้ ประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม โดยที่ปัจจุบัน พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลบังคับใช้แล้ว และมีหน่วยงานที่ได้นำมาใช้เป็นรูปธรรม คือ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำหรับส่วนงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

(ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ซึ่งยังไม่มีกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมนั้น ควรพิจารณาดำเนินการต่อไป (๒) การรับแจ้งความร้องทุกข์ต่างท้องที่ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับประชาชนอย่างยิ่ง เพราะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน แต่โดยที่การแจ้งความร้องทุกข์เพื่อเป็นหลักฐานกับการแจ้งความเพื่อดำเนินคดีและให้มีการสืบสวนสอบสวน มีนัยการดำเนินการที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และให้คำแนะนำกับประชาชน ทราบว่า กรณีใดที่สามารถดำเนินการต่างท้องที่ได้และกรณีใดไม่สามารถดำเนินการต่างท้องที่ได้ (๓) การจัดหาทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจให้ครบทุกสถานีทั่วประเทศ ควรเร่งดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยภาครัฐควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอด้วย (๔) ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราวหรือการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้พิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ควรเร่งปฏิรูปให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม (๕) การบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้นจับกุม และการสอบปากคำในการสอบสวน ถือเป็นการทำงานด้านการสอบสวนที่มีความสำคัญ แต่โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ ในบางมาตรายังไม่มีผลใช้บังคับ ซึ่งเป็นผลให้การดำเนินการเกี่ยวกับการบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวล่าช้าออกไป ดังนั้น เมื่อมาตราที่เกี่ยวข้องมีผลใช้บังคับแล้ว จึงควรให้การสนับสนุนในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง และ (๖) ร่างพระราชบัญญัติระบบนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. .... ควรได้รับการผลักดันให้มีผลใช้บังคับ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้เกิดขึ้น

นอกจากนี้ ในด้านการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ซึ่งมีหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ หรือ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ซึ่งมีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนด้านการประกันภัย พบว่า บทบาทหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร การดำเนินการส่วนใหญ่เป็นไปในแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจและธุรกิจประกันภัยมากกว่า ทั้งนี้ จะเห็นได้จากข่าวที่ปรากฏในสื่อสารมวลชน อาทิ กรณีโครงการบ้านจัดสรรที่ลูกบ้านไม่ได้รับการดูแลเมื่อครบกำหนดการจัดตั้งนิติบุคคล หรือถนนส่วนกลางถูกลมอบให้เป็นทางสาธารณะซึ่งกระทบสิทธิของประชาชน นอกจากนี้ ยังมีกรณีการปฏิเสธค่าสินไหมทดแทนของบริษัทประกันภัยโดยอ้างเหตุจากผลการตรวจปริมาณแอลกอฮอล์จนทำให้ประชาชนไม่ได้รับการบรรเทาความเสียหายในระยะเวลาที่เหมาะสมและต้องนำคดีขึ้นสู่ชั้นศาล กรณีดังกล่าวข้างต้นภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากกระบวนการยุติธรรมที่แท้จริง

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

ด้านเศรษฐกิจ

จากข้อมูลการประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภาพรวมครั้งล่าสุดของปี ๒๕๖๖ อยู่ที่ร้อยละ ๒.๗ - ๓.๗ ซึ่งลดลงจากประมาณการที่คาดไว้จากเดิม เนื่องจากภาคการนำเข้าและภาคการส่งออกมีการปรับลดลง แต่ภาคบริการมีอัตราขยายตัว เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนเดินทางเพิ่มขึ้น แต่ปัจจุบันอัตราแลกเปลี่ยนเงินยังมีความผันผวนอยู่ตลอดเวลา ควรต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ ภาพรวมปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย แบ่งเป็น ๑) เศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ ควรกำหนดเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้ได้มากกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี ภายใน ๒ ปี ยกกระดานทางเศรษฐกิจของประเทศที่วัดด้วยอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (IMD) ควรเพิ่มขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของประเทศ ทบทวนการจัดเก็บภาษีทั้งระบบ ควรพัฒนาการนำระบบโอนเงินเพื่อผู้มีรายได้น้อย (Negative Income Tax : NIT) ให้มีมาตรฐานเดียวกันกับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ควรสร้างแรงจูงใจให้อุตสาหกรรมผลิตรถยนต์ไฟฟ้าเข้ามาในไทย ควรจัดเก็บภาษีคาร์บอน (Carbon Tax) จากการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas: GHG) ทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งเมื่อมาตรการ CBAM ได้ขยายระบบตลาดการค้าคาร์บอนภายในของสหภาพยุโรป ครอบคลุมสินค้าบางประเภทที่ปล่อย GHG สูง แล้ว ดังนั้น องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ควรต้องทำหน้าที่ตรวจสอบและรับรองสินค้าที่ก่อให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นรายสินค้าด้วย ๒) เศรษฐกิจในระดับฐานราก ควรสนับสนุนให้ท้องถิ่นพึ่งพาตนเอง สนับสนุนให้เด็กได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผลักดันให้องค์กรการเงินในชุมชนจดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินมากขึ้น ควรใช้ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับพื้นที่ ดำเนินการแก้ปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้าแต่ละครัวเรือน และจากการติดตามโครงการตามแผนปฏิรูปซึ่งมีจำนวนมาก พบว่ามีโครงการที่ดำเนินการบรรลุเป้าหมายน้อยมาก ไม่ก่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารที่จะส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารแห่งอนาคต กรณี “เนื้อสัตว์จากห้องปฏิบัติการ” ซึ่งยังต้องอาศัยการพัฒนาและวิจัยอย่างมากให้กับอุตสาหกรรมนี้ โดยความท้าทายทางกฎหมายและข้อบังคับสำหรับอุตสาหกรรม คือ การควบคุมตลาด การสร้างมาตรฐานให้ได้รับการยอมรับเทียบเท่ากับนานาชาติ และทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและวิจัยและสร้างนวัตกรรมทางอาหาร เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงทางการขนส่งในภูมิภาค นอกจากนี้ ควรให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้น้ำให้ถูกต้องรวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้น้ำในเขตชลประทานที่ปฏิบัติงานภายในเวลาราชการเท่านั้น ซึ่งการใช้น้ำในเขตชลประทานในช่วงเวลาดังกล่าวมีต้นทุนสูงกว่าช่วงกลางคืน นอกจากนี้ การขับเคลื่อนเกษตรกรยุคใหม่ (Smart Farmer) ควรเน้นการปฏิบัติมากขึ้น และควรพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มสหกรณ์ชุมชน เพื่อทำหน้าที่เป็น Service Provider ด้วย

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากรายงานแผนการปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมายังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร โดยปัญหาอุปสรรคเกิดจากหน่วยงานหลักขาดผู้นำการปฏิรูป ขาดความพร้อมด้านบุคลากร เทคนิค วิชาการ งบประมาณ ขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการกำกับ ติดตามและประเมินผล หน่วยงานปฏิบัติงานเหมือนภาวะปกติ ไม่จริงจัง แผนการปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อมเป็นแผนใหญ่และมีมากเกินไป และบางแผนมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาประเทศไม่มีความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความต่อต้าน เช่น โครงการสร้างโรงไฟฟ้าขยะชุมชน ประชาชนในพื้นที่เกิดการต่อต้าน เนื่องจากขาดความเข้าใจ ในประโยชน์ของโรงไฟฟ้า ประกอบกับการไม่ไว้วางใจในการบริหารจัดการของรัฐและบุคลากรภาครัฐ ในท้องถิ่นที่ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการสร้างโรงไฟฟ้าดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ควรสร้างความเข้าใจในการแบ่งเขตพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลให้ถูกต้อง เพื่อเป็นประโยชน์ ในการรักษาทรัพยากรด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไว้ โดยควรบรรจุความรู้หรือหลักสูตรเกี่ยวกับ กฎหมายทะเลในการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเสนอแนะว่า รัฐบาลควรเจรจาเรื่องพื้นที่ไหล่ทวีปไทย - กัมพูชา เสียใหม่ตามหลักการที่ถูกต้องในการแบ่งเขต โดยเริ่มการแบ่งจากทิศใต้บริเวณจุดตัด เส้นแบ่งเขตไทย - เวียดนาม กับเส้นแบ่งเขตเวียดนาม - กัมพูชา ซึ่งการแบ่งเขตด้วยวิธีดังกล่าว จะทำให้ปัญหาที่มีมาเป็นเวลานานระหว่างไทยและกัมพูชายุติลงได้ด้วยดี

ด้านสาธารณสุข

ประเด็นเสนอแนะการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขเพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวแบบพลวัต ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ และสามารถดำเนินการร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ (๑) มีการจัดตั้ง คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ (National Health Policy Board: NHPB) จัดตั้งกองทุน หลักประกันสุขภาพระดับเขต มีการปรับบทบาท โครงสร้าง และหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข และสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการทำงาน (๒) สนับสนุน ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. .... และจัดตั้ง “เขตสุขภาพ” (๓) กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการให้เกิด “การปฏิรูปภายในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข” (๔) การปฏิรูปการบริหารสถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้มีความอิสระ คล่องตัว ต้องมีการหารือร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งคณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ การในคณะกรรมการการสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัด การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านสาธารณสุข วุฒิสภา กระทรวงสาธารณสุข คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ชมรมโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สำหรับข้อเสนอต่อ ก.พ. ควรมีนวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล (HA Regulatory Sandbox) ภายใต้โครงการ “การจ่ายค่าตอบแทนข้าราชการตามปริมาณและคุณภาพงาน โดยเน้นมาตรการ

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

เพิ่มประสิทธิภาพงาน” โครงการ “ข้าราชการสาธารณสุขแบบใหม่โดยปรับรูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนตามจริง ๒๔ ชั่วโมง ภายใต้สวัสดิการข้าราชการพลเรือน” และโครงการ “หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (ประเทศไทย) Service Delivery Unit: SDU ในโรงพยาบาล” รวมทั้งการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการยุติการดำเนินการตามแผนปฏิรูปเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ แต่ยังคงมีการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินงานในประเด็นสำคัญต่อไป ได้แก่ การขับเคลื่อนการปฏิรูปเขตสุขภาพ (Collaborative Governance) การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาสุขภาพจังหวัด (Provincial Health Board) โครงการหนึ่งจังหวัดหนึ่งโรงพยาบาล (One Province/One Hospital) การดำเนินการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยนวัตกรรมการบริหารบุคคล และการถ่ายโอน รพ.สต. ไปยัง อบจ.

ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

กิจกรรม Big Rock ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน ๓ กิจกรรม คือ ๑) การพัฒนาระบบคลังข้อมูลข่าวสาร เพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุก และการจัดการ Fake News ๒) การกำกับดูแลสื่อออนไลน์ ๓) การยกระดับการรู้เท่าทันสื่อ โดยโครงการต่าง ๆ ภายใต้กิจกรรม Big Rock ทั้ง ๓ กิจกรรมนี้ ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมในภาพรวมมีแนวโน้มบรรลุเป้าหมายเป็นอย่างดี มีการใช้เครื่องมือ ระบบฐานข้อมูล จัดตั้งศูนย์ประสานงานข้อมูล และมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว พฤติกรรมของผู้ใช้เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การก่ออาชญากรรมทางออนไลน์สามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้นด้วย ดังนั้น จึงควรเร่งรัด แก้ไข และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ร่างพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. ... ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการข้อมูลข่าวปลอม พ.ศ. .... การแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ และควรปรับปรุงพระราชบัญญัติ ๓ ฉบับ อันได้แก่ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งปัจจุบันการดำเนินการยังล่าช้ามาก

ด้านสังคม

จากการติดตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม มีข้อเสนอแนะและแนวทางเพื่อเร่งรัดเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและยั่งยืน จำนวน ๕ กิจกรรม คือ

กิจกรรมที่ ๑ การมีระบบการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังวัยเกษียณที่เพียงพอและครอบคลุมทั้งในและนอกระบบ ควรเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งขณะนี้

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

ร่างทั้งสองฉบับอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานเศรษฐกิจการคลังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ควรกำหนดช่วงอายุที่มีความเหมาะสมได้รับบำนาญของแรงงานแต่ละกลุ่ม พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สร้างแรงจูงใจในการออมให้มากขึ้น

กิจกรรมที่ ๒ ผลักดันให้มีฐานข้อมูลทางสังคมและคลังความรู้ในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบลโดยตำบลเพื่อตำบล โดยการสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยใช้ระบบข้อมูลตำบลโดยใช้โปรแกรม Thailand Community network Appraisal Program (TCNAP) เป็นตัวตั้ง ควบคู่กับกระบวนการวิจัยข้อมูลชุมชนที่ได้จากการสำรวจ เป็นการจัดเก็บข้อมูลด้านทุนทรัพยากร ทุนทางสังคม และศักยภาพชุมชน (RECAP) มีการขยายผลการดำเนินงานระบบฐานข้อมูลตำบลไปทุกตำบลและเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลกลางของประเทศ

กิจกรรมที่ ๓ การปฏิรูปการขึ้นทะเบียนคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งจัดทำฐานข้อมูลคนพิการที่เชื่อมโยงกันแบบไร้รอยต่อกับฐานข้อมูลอื่น เชื่อมโยงข้อมูลกันแบบ Real-time คนพิการเข้าถึงได้ รวมทั้งกำหนดเกณฑ์ประเมินความพิการจากทั้งความเห็นทางการแพทย์ควบคู่ไปกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีมาตรฐาน

กิจกรรมที่ ๔ การสร้างกลไกที่เอื้อให้เกิดชุมชนเมืองจัดการตนเอง ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งของกลไกพหุภาคีในระดับพื้นที่ และ อปท. ต้องมีคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนให้ความสำคัญกับการทำงานที่เชื่อมโยงกับสภาองค์กรชุมชน ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในชุมชนเมือง

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะในการเร่งรัดดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและยั่งยืนเพิ่มเติม โดยต้องดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง ขยายผลกิจกรรมที่สำเร็จ ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ในลักษณะ One Plan ให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลทางสังคมของชุมชนในด้านต่าง ๆ เสริมสร้างชุมชน ตำบลเข้มแข็งให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ด้วย “จุดพลัง” ตลอดจนควรเร่งรัดการออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิต กลุ่มชาติพันธุ์ และเร่งรัดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม พ.ศ. .... และไม่ควรนำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน พ.ศ. .... มาผนวกรวมกับกฎหมายดังกล่าว

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพตติมิชอบ

การดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและพัฒนา ระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรให้ความสำคัญโดยเร่งรัดการแก้ไข พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๙ ที่กำหนดให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารใน ครอบครองของหน่วยงานรัฐ และต้องจัดให้ประชาชน เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้โดยสะดวก ปลายปีนี้แผนปฏิรูปประเทศ และบทบาทกรรมการปฏิรูปประเทศ จะสิ้นสุดลง หลังจากนั้นจะมีการเร่งรัดการออกกฎหมายหรือการดำเนินการต่าง ๆ ตามกิจกรรมได้อย่างไรบ้าง ส่วนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การพัฒนาระบบราชการให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ เนื่องจากยังพบปัญหา การคอร์รัปชันและประพตติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งระดับสูง ระดับผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร จากฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ รวมถึงองค์กรอิสระ ส่งผลให้ค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำเป็นต้องเร่งดำเนินการ อาทิ เร่งขับเคลื่อนนโยบายไม่รับสินบน ตามโครงการ No Gift Policy ควรเร่งรัดการจัดทำประมวลจริยธรรมว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนตนกับส่วนรวม ควรเร่งรัดยกร่างกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ควรเร่งรัดการดำเนินการด้านคุณธรรม ให้ผู้นำหน่วยงานบริหารบุคคลภาครรัฐในระบบคุณธรรม การแสดงเจตนาภรณ์ในการต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง จะทำให้ได้บุคลากรภาครรัฐที่เป็นคนดี และคนเก่งมาบริหารราชการแผ่นดินต่อไป

ด้านการศึกษา

ตามแผนกิจกรรมปฏิรูป ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน ผลการติดตามพบว่ายังมีการดำเนินการได้ล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ จึงขอฝากกระทรวงศึกษาธิการ ควรให้ความสำคัญกับเด็กปฐมวัย โดยพัฒนาให้มีร่างกายและและจิตใจเพื่อเตรียมความพร้อม ในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ในส่วนของการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีโอกาสสำเร็จปานกลาง จึงควรเร่งออกกระเปียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว โดยความร่วมมือ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ศึกษาธิการ จังหวัด ศึกษาธิการภาค ควรดำเนินการให้สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ควรเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ให้แล้วเสร็จ ซึ่งขณะนี้ยังค้างการพิจารณา ในรัฐสภา ควรเร่งแก้ปัญหานักศึกษาที่ยากจน ขาดทุนทรัพย์จนต้องออกจากระบบการศึกษา เข้าสู่ระบบให้ได้ มากที่สุด ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในส่วนนี้ให้มากขึ้น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา เพื่อสร้างโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษา ในส่วนของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และระบบอื่น ๆ ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษา สามารถ นำไปสู่การจ้างและการสร้างงานมีงานทำได้ตรงสาขาวิชาชีพ ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ได้มากน้อยเพียงใด

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

สำหรับแผนกิจกรรมปฏิรูป Big Rock ที่ ๒ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ในการจัดการเรียนรู้ก่อนสถานการณ์โควิด ๑๙ มีการศึกษาและทำงานร่วมกันผ่านโครงการต่าง ๆ และทัศนศึกษา แต่ในช่วงโควิด ๑๙ การรวมตัวกันทำได้ยาก ควรนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการเรียนรู้ ได้แก่ การสื่อสารผ่านระบบ Line application หรือ Facebook มีการแชร์ความรู้ต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนกับครู ระหว่างผู้เรียนกับวิทยากรท้องถิ่น แม้ในปัจจุบันจะเริ่มเข้าสู่ระบบการเรียนรู้แบบปกติ แต่หากนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการกระบวนการเรียนรู้จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพต่อผู้เรียนโดยไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ อีกทั้งจะเกิดความร่วมมือระหว่างผู้เรียน ทั้งได้ความรู้ เพิ่มทักษะ มีเจตคติที่ดีก่อเกิดสมรรถนะตามเป้าหมายรายวิชา

ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในทุกช่วงวัย ผ่านการปฏิรูปอุตสาหกรรมบันเทิง และการใช้กลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อน เห็นควรเสนอแนะให้มีมาตรการในการส่งเสริมคุณธรรม ๕ ประการ ให้เกิดผลในระดับพฤติกรรม ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมระบบเครดิตสังคมให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว ควรต่อยอดการดำเนินการในด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ส่วนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ เห็นควรเพิ่มเติมในส่วนของแหล่งเรียนรู้ของภาคเอกชน ควรเน้นการเพิ่มพื้นที่ตลาดวัฒนธรรมและถนนสายวัฒนธรรมนอกเหนือพื้นที่ท่องเที่ยว อาจจัดเป็นการแสดงศิลปะในพื้นที่ของตนเป็นการเพิ่มช่องทางการนำเสนอได้อีกทางหนึ่ง ควรส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดตั้งกลุ่มการแสดงพื้นบ้านของเด็กและเยาวชน เพื่อให้มีรูปแบบการแสดงประจำถิ่น เป็นการสร้างรายได้ให้เด็ก และปลูกฝังให้เด็กรู้จักและอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ควรดำเนินการปลดล็อคการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ขององค์กรภาคในด้านวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม อย่่างไรก็ตาม หลังจากที่แผนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงแล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ให้สามารถมีพื้นที่วัฒนธรรมในชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเกิดผลสัมฤทธิ์ มีการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่องต่อไป

ตามกิจกรรมปฏิรูปที่ ๓ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬา และการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬา และการพัฒนานักกีฬาอาชีพ เห็นควรเสนอแนะเร่งรัด อาทิ ควรสร้างความมั่นคงในอาชีพให้กับเจ้าหน้าที่พลศึกษา (จพล.) ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมตามเป้าหมายย่อยที่ ๑ ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในด้านอุปกรณ์กีฬา ให้กับชุมชนและท้องถิ่น หน่วยงานทุกภาคส่วน ควรบูรณาการความร่วมมือกันเพื่อสนับสนุนการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาของคนในพื้นที่ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และเข้าใจระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดงาน

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

จัดกิจกรรมสาธารณะ การส่งเสริมกีฬาและการแข่งขันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อหาแนวทางบูรณาการการจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการและการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ควรพิจารณาทบทวนโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนานักกีฬาและวิทยาศาสตร์การกีฬา โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการลงทุนมากที่สุด นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบ eMENSOCR ให้ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของการติดตามผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ และควรเร่งเชื่อมโยงฐานข้อมูลของทุกส่วนราชการ เพื่อประโยชน์ต่อการวิเคราะห์โครงการต่าง ๆ ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่

ด้านติดตามการบริหารงบประมาณ

ภาพรวมงบประมาณในระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๕ มีการดำเนินงานตาม Big Rock เป็นไปตามแผนและกรอบเวลาที่กำหนด มีการจัดทำกฎหมายแล้วเสร็จเพิ่มขึ้น มีการประเมินอย่างไร จำแนกรายด้านได้หรือไม่ ในส่วนการวัดผลสัมฤทธิ์ ยังเป็นเชิงปริมาณ เมื่อเทียบสัดส่วนความสำเร็จกับการบรรลุเป้าหมาย อาจจะไม่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงได้เท่าที่ควร ในส่วนของสถานการณ์ด้านงบประมาณ พบว่าการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างมีความล่าช้า ปัญหาในการบริหารงบประมาณมีโครงการแต่ไม่มีงบประมาณหรือได้รับงบประมาณต่ำกว่าที่ขอจัดสรรไว้ และปัญหาการบูรณาการการดำเนินงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการร่วมกันและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงเห็นควรเสนอแนะให้การรายงานความคืบหน้าครั้งหน้า ควรมีการแสดงภาพรวมร้อยละความสำเร็จ การดำเนินการในช่วงที่ผ่านมาของกิจกรรม Big Rock หรือเป้าหมายย่อยที่ได้ดำเนินการบรรลุเป้าหมายไว้ด้วย ในระยะต่อไปสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ควรมีความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการภายหลังการสิ้นสุดของแผนการปฏิรูปประเทศตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ เพื่อให้สามารถบรรลุในแผนปฏิบัติการของหน่วยงานและขอรับจัดสรรงบประมาณต่อไป

จากนั้น รองประธานคณะกรรมการสิทธิการ ตสร. คนที่หนึ่ง (พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ) ได้กล่าวขอบคุณทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้แทนคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาที่เข้าร่วม ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูล และสมาชิกวุฒิสภาที่ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อรายงานซึ่งคณะกรรมการสิทธิการ ตสร. จะได้ประมวลสรุปผลการอภิปรายทั้งหมด พร้อมกับเล่มรายงาน เพื่อเสนอต่อรัฐบาลในฐานะฝ่ายนโยบายได้นำไปเร่งรัดผลักดันไปยังหน่วยงานผู้รับผิดชอบในทุกระดับให้ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ในระยะต่อไปผ่านแผนระดับ ๒ และระดับ ๓ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศสามารถก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรมในเชิงประจักษ์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และสามารถพัฒนาประเทศ ให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดว่า “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกท่านจะยังคงร่วมมือร่วมใจผลักดันให้เกิด

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

การขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องในโอกาสต่อไป เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ได้อย่างสมบูรณ์ ในปี ๒๕๘๐ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืนต่อไป

ต่อมา รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอนุชา นาคาศัย) และเลขาธิการ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นายดนุชา พิชยนันท์) ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า ในการ พิจารณารายงานความคืบหน้าตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา ได้รับความร่วมมือและข้อคิดเห็น จากวุฒิสภาเสมอมา รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำข้อคิดเห็นดีๆ จากวุฒิสภาไปดำเนินการให้ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด และขอเน้นย้ำให้มั่นใจว่าในการปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญจะยังคง มีการดำเนินการต่อไปอย่างเข้มข้น ถึงแม้แผนการปฏิรูปจะดำเนินการเสร็จสิ้นและบรรลุผลสัมฤทธิ์ ตามรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยอาศัยกลไกการทำงานของหน่วยงานเจ้าภาพ ขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและหน่วยงานร่วมขับเคลื่อน เพื่อดำเนินการปฏิรูปประเทศ ให้เกิดผลอย่างยั่งยืนต่อไป รวมทั้งจะมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลผ่านกลไกติดตามตรวจสอบอื่น ๆ ที่อยู่ในปัจจุบันว่าหน่วยงานของรัฐได้นำข้อเสนอแนะต่อการปฏิรูปประเทศตามที่สมาชิกวุฒิสภาให้ไว้ ไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนในภาพรวมเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมมีความล่าช้า ยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย จะได้ประสานการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และหน่วยงานร่วมขับเคลื่อนของแต่ละเป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่มีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูป โดยใช้ห่วงโซ่คุณค่าแห่งประเทศไทย FVCT เป็นกรอบในการขับเคลื่อน โดยให้ความสำคัญกับเป้าหมาย ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่มีค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายในระดับวิกฤต หรือปรับตัวแย่งลง จนเข้าขั้นวิกฤตเป็นลำดับแรก

ด้านการเมือง มีแนวทางจัดทำสื่อความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นำเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ และการจัดอบรม

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) ได้พัฒนาแอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” ให้บริการผ่านระบบออนไลน์ และเร่งประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้ให้ประชาชนเข้าถึงบริการภาครัฐสะดวกมากขึ้น เร่งเผยแพร่และปรับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สมบูรณ์มากขึ้น หน่วยงานต่าง ๆ ปรับระบบการให้บริการให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

ด้านกระบวนการยุติธรรม มีการใช้ระบบแจ้งความออนไลน์ ควบคู่ไปกับการดำเนินการ รับคำร้องในต่างท้องที่ ให้ประชาชนสามารถแจ้งความได้ทุกท้องที่ กรณีทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ ไม่ครอบคลุม จึงได้มีการพัฒนาช่องทางสื่อสารออนไลน์ให้คำปรึกษาแก่ประชาชนด้วย

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

ด้านเศรษฐกิจ มีแนวทางส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ผ่านการอบรมได้ปฏิบัติจริง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เร่งประสานกับภาคเอกชน ทำอย่างไรให้เกษตรกรที่ผ่านการอบรมสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีให้มากขึ้นรวมถึงพิจารณางบประมาณสนับสนุนด้วย

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานฯ ได้เชื่อมโยงประเด็นปฏิรูปประเทศกับเป้าหมาย Y1 ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายระดับหมวดหมู่ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่มีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกันสำหรับเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ เพื่อการปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อมและมุ่งสร้างความสมดุลให้สิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ด้านสาธารณสุข การขับเคลื่อนเขตสุขภาพการถ่ายโอนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) อยู่ระหว่างดำเนินการ กระทรวงสาธารณสุขมีแนวทางดำเนินการผ่านกลไกแผนแม่บทฯ เพื่อประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ และการให้บริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. มีการประสานงานกับหลายหน่วยงานเพื่อวิเคราะห์และหาแนวทางเพื่อให้ค่า CPI มีคะแนนสูงขึ้น

ในส่วนการติดตามงบประมาณที่มีข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างล่าช้า เกิดจากปัญหาทางกฎหมายของหน่วยงาน กรมบัญชีกลางกำลังเร่งปรับระบบการอุดหนุน เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างสามารถดำเนินการต่อไปรวดเร็วขึ้น สำหรับในหลายประเด็นที่สมาชิกวุฒิสภาห่วงกังวล แม้แผนปฏิรูปสิ้นสุดแต่หน่วยงานยังคงต้องขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสมาชิกวุฒิสภายังสามารถทำหน้าที่ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการดำเนินงานหน่วยงานของรัฐได้อย่างต่อเนื่อง ความคืบหน้าโครงการต่างๆ จะได้นำมารายงานให้วุฒิสภารายไตรมาสต่อไป

ที่ประชุมพิจารณารับทราบรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๕) พร้อมทั้งเห็นด้วยกับสรุปผลการวิเคราะห์รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๕) ของคณะกรรมการ ตสร. และมีมติให้ส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

๒. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ (ตามมาตรา ๑๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) (วุฒิสภากจะพิจารณาพระราชกำหนดฉบับนี้ภายหลังจากที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติอนุมัติ พระราชกำหนดดังกล่าวแล้ว)

ผลการพิจารณา

ประธานของที่ประชุมได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๓๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๒๑ นาฬิกา ประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายชวน หลีกภัย) ได้แจ้งต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรว่า ด้วยได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่า พระราชกำหนดฉบับนี้ไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อวินิจฉัย ตามมาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว วุฒิสภาก็ต้องรอการพิจารณาพระราชกำหนดฉบับนี้ไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	(ไม่มี)
(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา	(ไม่มี)
(๖) เรื่องที่เสนอใหม่	(ไม่มี)

(๗) เรื่องอื่น ๆ

จำนวน ๒ เรื่อง

๗.๑ สรุปผลการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภา สมัยประชุมสามัญ ประจำปีครั้งที่สอง ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ผลการพิจารณา

ประธานของที่ประชุมได้แจ้งผลการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภาสมัยสามัญ ประจำปีครั้งที่สอง ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ สรุปได้ว่า มีการประชุมวุฒิสภาทั้งสิ้น จำนวน ๒๘ ครั้ง ใช้เวลาในการประชุมทั้งสิ้น จำนวน ๑๖๖ ชั่วโมง ๐๕ นาที โดยประมาณ มีการปรึกษาหารือก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ตามข้อบังคับข้อ ๑๘ จำนวน ๑๓ ครั้ง มีสมาชิกขอปรึกษาหารือ จำนวน ๑๒๙ เรื่อง ใช้เวลาในการปรึกษาหารือทั้งสิ้น จำนวน ๘ ชั่วโมง ๑๐ นาที ผลการดำเนินงานด้านกฎหมาย

๑. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ	จำนวน ๑๑๘ ฉบับ
๑) วุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร	จำนวน ๓ ฉบับ
๒) วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมและสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติม	จำนวน ๕ ฉบับ
๒. พิจารณาพระราชกำหนด	จำนวน ๑ ฉบับ
- วุฒิสภาอนุมัติ	จำนวน ๑ ฉบับ

ผลการดำเนินงานด้านกระทู้ถาม

กระทู้ถามที่รับมาดำเนินการ	จำนวน ๗๑ กระทู้
แยกเป็น	
๑. กระทู้ถามเป็นหนังสือ	จำนวน ๔๘ กระทู้
๑) กระทู้ถามเป็นหนังสือที่ขอให้ตอบในที่ประชุม	จำนวน ๒๑ กระทู้
- ตอบแล้ว	จำนวน ๙ กระทู้
- ค้างตอบ	จำนวน ๗ กระทู้
- ขอดอน	จำนวน ๕ กระทู้

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

๒) กระทู้ถามเป็นหนังสือที่ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

	จำนวน	๒๗	กระทู้
- ตอบแล้ว	จำนวน	๓	กระทู้
- รอตอบ	จำนวน	๒๔	กระทู้
๒. กระทู้ถามด้วยวาจา	จำนวน	๒๓	กระทู้
- ตอบแล้ว	จำนวน	๑	กระทู้
- ตกไป	จำนวน	๒๒	กระทู้

ผลการดำเนินงานด้านการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

- พิจารณารายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ
ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จำนวน ๓ ฉบับ

ผลการดำเนินงานด้านอื่น ๆ

๑. พิจารณาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย
จำนวน ๖ องค์การ
- ๑) วุฒิสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ
จำนวน ๓ องค์การ
- ๒) อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิการสามัญ
เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติฯ
จำนวน ๓ องค์การ
๒. พิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบ
ผลการลงมติของสภาผู้แทนราษฎรในญัตติขอให้สภามีมติ
ส่งเรื่องที่มีเหตุสมควรจะให้มีการออกเสียงประชามติให้
คณะรัฐมนตรีดำเนินการ
จำนวน ๑ เรื่อง
๓. พิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ
จำนวน ๕๑ เรื่อง
๔. พิจารณารายงานประจำปีหรือรายงานอื่นของหน่วยงาน
หรือองค์กรต่าง ๆ
จำนวน ๒๖ เรื่อง
๕. พิจารณาญัตติ
จำนวน ๑ เรื่อง
๖. พิจารณาเพื่อมีมติมิให้เปิดเผยบันทึกการประชุม
และรายงานลับของคณะกรรมการ
จำนวน ๔ คณะ

เอกสารฉบับนี้เป็นเพียงสรุปผลการประชุมวุฒิสภาโดยสังเขป

สำหรับรายงานการประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการเผยแพร่เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้รับรองแล้ว

๗. พิจารณารายงานผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี
ตามข้อสั่งเกตหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ จำนวน ๓๘ เรื่อง
๘. พิจารณารับทราบรายงานการพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตาม
หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ จำนวน ๖ ฉบับ

**๗.๒ พระราชกฤษฎีกาปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง
พ.ศ. ๒๕๖๖**

ผลการพิจารณา

เลขาธิการวุฒิสภาอ่านพระบรมราชโองการประกาศ พระราชกฤษฎีกาปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง พ.ศ. ๒๕๖๕ ความว่า โดยที่ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง พ.ศ. ๒๕๖๕ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ นั้น บัดนี้ จะสิ้นกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันตามสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาปิดประชุม รัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

เลิกประชุม เวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา

